

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobce: **K. E. C.**, zast. Dr. Pavlem Alfery Hrdinou, advokátem se sídlem Praha 1, Václavské nám. 40, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 11 Ca 82/2005 - 87, ze dne 11. 11. 2005,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Skutkový stav věci

1. Dne 14. 11. 1945 požádal pan E. C., nar. 3. 1. 1892 v P. o zachování státního občanství podle § 2 ústavního dekretu presidenta republiky č. 33/1945 Sb., o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské (dále jen „dekret“). Dne 16. 6. 1955 žadatel zemřel, aniž by bylo řízení o jeho žádosti ukončeno.
2. Dne 19. 1. 1995 podal syn žadatele, pan R. C., nar. 18. 2. 1924, prostřednictvím svého zástupce JUDr. P. H. žádost o pokračování v řízení o původní žádosti svého otce k Okresnímu úřadu v Jindřichově Hradci. Ten žádost odložil. V řízení podle něj nebylo možné pokračovat, neboť neprobíhalo podle správního řádu platného v současné době, resp. bylo s konečnou platností dořešeno zákonem č. 34/1953 Sb., jímž některé osoby nabývají československého státního občanství.
3. Podané ústavní stížnosti žadatele vyhověl Ústavní soud nálezem ze dne 25. 9. 1997, sp. zn. IV. ÚS 114/1996. Zde mimo jiné uvedl, že *si je vědom toho, že žádost podaná otcem stěžovatele správnímu orgánu se týká práva ryze osobního, avšak s ohledem na to,*

že rozhodnutí vydávaná k žádostem podaným podle § 2 dekretu prezidenta republiky č. 33/1945 Sb. zněla na zachování čl. státního občanství (případně na její zamítnutí), výrokem takového rozhodnutí se tedy zjišťoval určitý právní stav již existující a měla tedy, jak ostatně judikoval i bývalý Nejvyšší správní soud náleží č. 1680, ročník XXVIII (1947, sešit 6 Bohuslavovy sbírky nálezů Nejvyššího správního soudu ve věcech administrativních), účinky pouze deklaratorní, upravující právní sféru žadatele s účinky ex tunc, pak nelze vyloučit legitimaci stěžovatele - jako syna a dědice žadatele o zachování státního občanství - k podání návrhu na pokračování v řízení včas a řádně zahájeném a neskončeném, a to s ohledem na možné dopady takového rozhodnutí na majetková práva žadatele. Ústavní soud proto přisvědčil názoru stěžovatele, že dosavadním postupem správních orgánů bylo porušeno jeho právo plynoucí z čl. 36 odst. 1 Listiny, totiž právo na řádný a spravedlivý proces, zahrnující v sobě nejen právo na spravedlivý způsob vedení procesu, ale také právo na trvání procesu až do jeho ukončení zákonem předpokládaným způsobem.

4. Dne 6. 3. 1998 vydal Okresní úřad v Jindřichově Hradci rozhodnutí, jímž žádosti o vydání osvědčení o státním občanství České republiky panu E. C. podle § 20 a § 24 zákona č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky nevyhověl. Podané odvolání Ministerstvo vnitra ČR (dále jen „ministerstvo“) dne 17. 6. 1998 zamítlo (rozhodnutí č.j. VS/2-51/5403/94). Na základě správní žaloby Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 19. 10. 2000, č. j. 7 A 51/98 napadené rozhodnutí ministerstva zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Až dne 31. 5. 2002 však ministerstvo žádost zamítlo v řízení dle ust. § 2 dekretu. O podaném rozkladu rozhodl ministr vnitra dne 28. 1. 2003 tak, že jej zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil. Na základě správní žaloby Městský soud v Praze dne 5. 5. 2004 rozhodnutí ministra vnitra zrušil a věc mu vrátil k novému rozhodnutí.
5. Dne 22. 6. 2004 zemřel R. C. Dne 24. 11. 2004 doložil zástupce žadatele notářsky ověřený záznam o jeho úmrtí, jakož i o převzetí návrhu jeho synem K. E. C., jenž má jako vnuk E. C. na vyřízení věci ve smyslu správního řádu na věci stejný zájem.
6. Rozhodnutím ze dne 17. 2. 2005, č.j. VS-335/RK/3-2004 ministr vnitra opět rozklad zamítl a napadené rozhodnutí ministerstva potvrdil. Ohledně jednotlivých podmínek zachování československého státního občanství podle ust. § 2 odst. 1 dekretu dospěl ministr vnitra k následujícím závěrům: Co se týká otázky, zda žadatel zůstal věrný Československé republice, usoudil, že důkazy uvedené žadatelem a jeho právním zástupcem (podpis člena rodiny pod prohlášením české šlechty z roku 1938 a zemské šlechty z roku 1939, odmítavý přístup k nacistické demonstraci, která se konala na panství původního žadatele v P. v době, kdy zde hostil lorda R., apod.) nelze s ohledem na jejich obsah považovat za důkaz věrnosti Československé republice ze strany původního žadatele. Jelikož však neexistuje ani jednoznačný důkaz toho, že by se žadatel proti Československé republice provinil konkrétním činem, vycházel správní orgán nadále z toho, že nebyl prokázán ani opak. Pokud jde o podmínku, že se pan E. C. nikdy neprovinil proti českému a slovenskému národu, dospěl ministr vnitra k závěru, že tuto podmínku původní žadatel splňuje. Co se týká podmínky činné účasti boje za osvobození Československé republiky, usoudil ministr vnitra, že lze vzít z předložených dokumentů za prokázané, že původní žadatel v určitém prostředí, resp. okruhu osob skutečně projevoval tvrzenou averzi vůči všemu německému, stejně tak jsou ovšem součástí spisu rovněž dokumenty, které svědčí o jeho opačném postoji. Ministr nakonec neshledal naplněnou ani podmínku, spočívající v tom, že by původní žadatel trpěl pod nacistickým nebo fašistickým terorem (alternativní k naposledy uvedené). Závěrem ministr vnitra

podrobně argumentoval, proč nelze vzít za prokázanou existenci prozatímního osvědčení o státním občanství pana E. C. podle § 2 odst. 2 dekretu, resp. proč je na místě považovat tuto za krajně nepravděpodobnou.

7. Žalobu proti shora citovanému rozhodnutí ministra vnitra zamítl Městský soud v Praze napadeným rozsudkem ze dne 11.11.2005, č. j. 11 Ca 82/2005 - 87. Co se týká námitky neaplikovatelnosti dekretu, resp. tvrzení, podle něhož byl tento zrušen zákonem č. 194/1949 Sb., o nabývání a pozbývání československého státního občanství, vycházel Městský soud v Praze z rozhodnutí zdejšího soudu č. j. 6 A 90/2002 - 82, publikovaného pod č. 123/2004 Sb. NSS, podle něhož dekret v části týkající se zachování československého státního občanství zrušen nebyl. Uvedl-li Nejvyšší správní soud nad rámec své úvahy, že i kdyby došlo ke zrušení dekretu v celém rozsahu, bylo by nezbytné užít procesního předpisu platného v době rozhodování, avšak aplikovat hmotné právo účinné v rozhodné době, jedná se o další podpůrný argument ve prospěch aplikovatelnosti dekretu, nikoli o zeslabení výše uvedeného názoru, jak dovozuje stěžovatel. Dále Městský soud v Praze odkázal na nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 98/04, podle kterého *je aplikace dekretu na v minulosti již proběhlá jednání a skutečnosti, k jejichž vzniku byly dekrety prezidenta republiky nezbytnou zákonnou podmínkou, resp. samy tyto právní vztahy konstituovaly, v souladu s ústavní zásadou zákazu retroaktivity práva.*
8. Důvodnou soud neshledal ani námitku neúčinnosti dekretu pro rozpor s Listinou základních práv a svobod. Zdůraznil přitom specifickou povahu dekretů prezidenta republiky. Jedná se o předpisy co do formy i způsobu jejich přijetí mimořádné a omezeno bylo rovněž jejich časové působení. Základním úkolem a cílem dekretů byla snaha právně upravit poměry ve věcech, kde v důsledku konkrétní poválečné situace a v důsledku událostí, ke kterým během nacistické okupace došlo, hrozilo nebezpečí, že faktický vývoj se zcela vymkne jakékoli právní regulaci. V případě dekretu č. 33/1945 Sb. pak šlo o právní předpis svou povahou „jednorázový“, jehož účelem bylo upravit československé státní občanství u osob národnosti německé a maďarské. Záměrem zde tedy nebylo normativním způsobem upravovat blíže neurčený okruh právních vztahů dále do budoucna. Konstitutivní působení dekretu *pro futuro* bylo vyloučeno rovněž z povahy věci, neboť rozhodnou skutečností, jejíž následky dekret upravoval, bylo předchozí nabytí státní příslušnosti podle předpisů cizí okupační moci, resp. okolnost, ke které národnosti se českoslovenští občané před vydáním dekretu přihlásili.
9. K námitce, podle níž se v případě dekretu jedná o normu trestněprávní, a tudíž je nutno aplikovat pozdější předpis vždy, pokud je to pro pachatele výhodnější, Městský soud v Praze uvedl, že jakákoli analogie či paušální označování dekretů je vzhledem k jejich specifické povaze nereálné. Sama skutečnost, že adresát normy pocituje vůči sobě její důsledky nepříznivě, ještě podle soudu neznamená, že mu takovou normou byla uložena sankce. Dekret nevymezoval žádné trestněprávní skutkové podstaty, k jejichž naplnění by mohlo směřem do budoucna opakovaně docházet. Vzhledem k výše uvedené „jednorázovosti“ pak nelze hovořit ani o tom, že pozdější zákony byly pro adresáta výhodnější. Nebyl vydán žádný další dekret, či právní předpis, který by nově upravoval, jak nahlížet na osoby uvedené v ust. § 1 dekretu. Z hlediska větší či menší příznivosti pro adresáta proto není podle soudu co porovnávat.
10. Městský soud v Praze nepřisvědčil námitce, podle níž měl E. C. nadále zachováno československé státní občanství již tím, že podal žádost podle ust. § 2 dekretu. Dekret v ust. § 1 výslovně stanovil, na které skupiny obyvatelstva se vztahuje, a zda a kdy pozbyly

tyto osoby československého státního občanství. Řízení podle ust. § 2 dekretu pak bylo vedeno nikoli z úřední povinnosti se všemi těmito osobami, ale toliko s těmi, které podaly žádost podle tohoto ustanovení. Teprve pokud byly podmínky dle ust. § 2 odst. 1 dekretu ve správním řízení shledány, zachovávalo se žadateli československé státní občanství. Šlo tedy o vynětí žadatele ze skupiny osob, které občanství pozbyly, a nikoli naopak o situaci, kdy teprve tehdy, pokud by bylo shledáno nesplnění podmínek ust. § 2 odst. 1 dekretu, byla by taková osoba státního občanství zbavena.

11. K dovolávané zásadě „v pochybnostech ve prospěch“ Městský soud v Praze uvedl, že pokud shromážděný spisový materiál nedává jednoznačnou odpověď, zda rozhodnutí ve věci (o žádosti původního žadatele o zachování československého občanství) bylo, či nebylo vydáno, vyplývá z toho pouze to, že je třeba ve věci rozhodnout, což žalovaný učinil, a nikoli to, jaký závěr učinit o zjištěném skutkovém stavu a jak hodnotit důkazní prostředky.
12. Pokud jde o jednotlivé podmínky zachování československého státního občanství podle dekretu, zabýval se soud (s ohledem na závěry správního rozhodnutí) podrobně zejména podmínkou činné účasti E. C. na boji za osvobození Československé republiky. V této souvislosti dovodil, že za situace, kdy je rozhodováno podle dekretu, je zcela logické, že jeho interpretace bude provedena s ohledem na aplikační praxi, jak se vyvinula v době, kdy dekrety byly schopny vyvolávat konstitutivní účinky, tj. v době po druhé světové válce. Uvedený názor podepřel rovněž odkazem na nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/94, podle něhož *řád minulosti nemůže být postaven před soud řádu přítomnosti, jenž je poučen dalšími zkušenostmi, z těchto zkušeností čerpá a na mnohé jevy pohlíží a hodnotí je s časovým odstupem.* V nálezu sp. zn. I. ÚS 98/04 pak Ústavní soud (byť v jiných souvislostech) konstatoval, že *nelze abstrahovat od toho, že orgány rozhodující v poválečném období, byly dobře obeznámeny s tehdejší realitou a neměly od tehdejších, bezesporu tragických událostí, nepřiměřený časový odstup. Byly tedy způsobilé více či méně bezprostředního hodnocení skutečností relevantních podle příslušných ustanovení dekretu.* Veden těmito úvahami dospěl Městský soud v Praze k závěru, že je zcela na místě vycházet při posuzování důvodnosti podané žaloby z poválečné judikatury tehdejšího Nejvyššího správního soudu.
13. Podle nálezu bývalého Nejvyššího správního soudu publikovaného v Bohuslavově sbírce nálezů správního soudu ve věcech administrativních (dále jen „Boh. A“), ročník XXVIII., č. 1583/47 je za účast v boji za osvobození třeba považovat *aktivní počiny, které sledovaly záměr oslabit nebo poškodit okupační vojenskou moc, nebo usnadnit bojovou činnost těch, kteří s okupantem zápolili.* Tento výklad Nejvyšší správní soud následně doplnil tak, že za splnění uvedené podmínky *nelze považovat každý ojedinělý počin podružného významu, každý zásah bez ohledu na to, byl-li schopen vůbec či do jaké míry přivodit poškození vojenské moci okupantů* (Boh. A 1738/47). Veden těmito interpretačními pravidly posoudil Městský soud v Praze jednotlivé žalobní námítky takto: Pokud jde o skutečnost, že E. C. odmítl vstoupit do strany NSDAP, dospěl soud k závěru, že vyhýbání se vstupu do této strany bylo u člověka v postavení, ve kterém E. C. byl, jistě výrazem jeho osobní statečnosti, nepostačuje však ve světle citované judikatury k závěru o tom, že by stačilo k naplnění podmínky činné účasti na boji za osvobození Československé republiky. Jistě pak nebyla způsobilá oslabit okupační moc nepřítele. Bez povšimnutí rovněž nelze ponechat to, že E. C. na druhou stranu věnoval NSDAP finanční prostředky na organizaci, či byl zván představitelem této strany ke společenským akcím. Byť lze pochopit, že mnohé z těchto činností byly důsledkem společenského postavení původního žadatele a samy o sobě nemusejí vypovídat o jeho skutečném smýšlení,

nepochybně podstatným způsobem oslabují tvrzení žadatele o tom, že se účastnil boje za osvobození republiky. K týmž závěrům dospěl soud i ohledně ostatních žalobních námitek v tomto směru, tj. pomoci rodinám zatčených, pomoci zajatcům na útěku, či zaměstnávání převážně českých zaměstnanců. Ani tyto podle Městského soudu v Praze nemohou odůvodnit závěr o splnění předmětné podmínky pro zachování československého občanství. Skutečnost, že E. C. poskytl zajatcům při útěku automobil, pak nelze hodnotit izolovaně, neboť proti ní stojí závěr o tom, že na panství E. C. byli zaměstnáni zajatci, jakož i to, že jde o důkaz nepřímý, kdy svědectví poskytuje osoba od osob, jimž měl být automobil poskytnut, odlišná. Závěrem Městský soud v Praze konstatoval, že účelem správního řízení nebylo v daném případě prokazovat, zda a jak žadatel smýšlel o nacistickém režimu jako takovém, jak o něm smýšlel na veřejnosti a naopak v soukromí. Z předložených důkazních prostředků lze uzavřít, že E. C. nejednou v osobním životě projevil osobní a morální kvality a mnohým osobám svým vlivem a prostředky v těžkých válečných dobách pomohl, jakož i umožnil mnoha českým zaměstnancům na svém panství pracovat. Dekret č. 33/1945 Sb. však stanovil podmínky pro zachování československého státního občanství jinak, přísněji a tyto původní žadatel dle v řízení prokázaných skutečností nesplnil.

14. Důvodnou soud nakonec neshledal ani námitku porušení zásady rovnosti účastníků, podle níž by měly být stejné nebo obdobné případy posuzovány stejně. Ani jeden z případů, jichž se stěžovatel dovolával, nelze totiž považovat za obdobný s projednávaným případem. Ve zmiňované jiné věci shledala prověřovací komise, která se v roce 1946 případem zabývala, u žadatele splnění podmínek dekretu. V souzené věci však žalobce netvrdil a ze správního spisu rovněž nevyplývá, že by v případě E. C. bylo bezprostředně po druhé světové válce takové či obdobné rozhodnutí prověřovací komise vydáno. Poukazoval-li pak stěžovatel na podobnost s věcí rozhodovanou Ústavním soudem pod sp. zn. I. ÚS 98/04, konstatoval Městský soud v Praze, že v uvedené věci bylo žadateli vydáno prozatímní osvědčení typu B v roce 1946 a byl zde tedy k dispozici, byť prozatímní, náhled příslušného správního orgánu na splnění podmínek dekretu ze strany žadatele. V případě E. C. však takový doklad k dispozici není, a proto nelze dovozovat skutkovou obdobnost obou posuzovaných věcí s tím, že je třeba žádost E. C. posoudit shodně.
15. V této souvislosti soud navíc dodal, že porušením zásady rovnosti by byl právě postup, pokud by žádost byla hodnocena podle jiných kritérií, než podle kterých byly posuzovány žádosti v poválečných letech. Byla by tak založena nepřipustná nerovnost mezi žadateli, kterou by nebylo lze ospravedlnit pouhou skutečností, že řízení jednotlivých žadatelů trvala různě dlouhou dobu.

II. Kasační stížnost

16. Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek Městského soudu v Praze kasační stížností z důvodů vymezených v ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Námitky lze tematicky roztřídit do následujících skupin:

Námitka neaplikovatelnosti dekretu

17. Stěžovatel je toho názoru, že správním rozhodnutím mu bylo odňato státní občanství, neboť toto měl zachováno již tím, že podal žádost podle § 2 odst. 2 dekretu. O jejím vyřízení panují nadále pochyby a stěžovatel je, na rozdíl od žalovaného, přesvědčen o jejím kladném vyřízení. Rozhodnutím žalovaného tudíž stěžovatel ze svého pohledu československé státní občanství pozbyl. Tuto skutečnost pak považuje za nepřipustnou, neboť podle judikatury Ústavního soudu již dnes dekrety prezidenta republiky nemohou zakládat, měnit nebo rušit právní vztahy a postrádají tedy konstitutivní charakter. Odkazy Městského soudu na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 A 90/2002 - 82 v této souvislosti považuje stěžovatel za nepřipadné, neboť tento rozsudek byl následně zrušen Ústavním soudem nálezem sp. zn. I. ÚS 98/04. Dekret č. 33/1945 Sb. byl navíc podle stěžovatele zrušen derogacním ustanovením § 10 zákona č. 149/1949 Sb., o nabývání a pozbývání československého státního občanství. Je proto neplatný, neaplikovatelný a argumentace soudu v tomto smyslu vnitřně rozporná, pokud jej považuje současně za platný i neplatný.
18. Soud se dle názoru stěžovatele rovněž nedostatečně vypořádal s žalobní námitkou, podle níž je dekret rovněž v rozporu s Listinou základních práv a svobod. Stěžovatel odmítá argumentaci soudu, podle níž je nutno vycházet ze specifické povahy dekretů a jejich dobové podmíněnosti. Je přesvědčen, že věc, jakož i dekret je třeba posuzovat z hlediska současných ústavních standardů, Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, z hlediska práva na fair proces, článku 4 dodatkového protokolu č. 7 vylučujícího retroaktivitu aj. Dekret má dle jeho názoru diskriminační povahu. Celý dobový systém dekretů pak směřoval k postihu určité kategorie občanů. Dekret je tedy nepochybně trestněprávní povahy a je vybudován na principu kolektivní viny, pokud na jeho základě docházelo k nedobrovolnému odnětí státního občanství. Uvedený princip pak mohl snad mít opodstatnění v době, kdy byl dekret vydán, nikoli však v současnosti, kdy je v rozporu s principy demokratického právního státu.

Nesprávné posouzení podmínek zachování československého státního občanství původnímu žadateli soudem

19. Pokud jde o splnění podmínky činné účasti v boji za osvobození podle § 2 odst. 1 dekretu, vychází Ministerstvo vnitra (notoricky) z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu Boh. A 1583/47. Stěžovatel poukazuje na jiné rozhodnutí tohoto soudu – Boh. A 1765/47, známé mu z rozhodovací praxe Ústavního soudu, podle něhož *aktivní boj proti nacismu ve smyslu § 2 odst. 1 dekretu vedli mj. ti, kdo podporovali české nebo slovenské osvobozené hnutí, např. ukryváním bojovníků, varováním ohrožených osob, účastnili se na organizovaných peněžních sbírkách pro antinacistický nebo antifašistický odboj, zejména pro podporu politických vězňů a rodiny vězněných a popravených*. Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu kladlo menší nároky na ty, *kterým v době okupace bránil účastnit se aktivního boje za svobodu vysoký věk či nemoc*. Stěžovatel proto opakovaně poukazuje na případ B. M., věc obdobnou projednávanému případu, ve které Ministerstvo vnitra rozhodlo o zachování jeho občanství (rozhodnutí č.j. VS-312/51/2-99, ze dne 19. 7. 2001), kde pro naplnění podmínek § 2 odst. 1 dekretu stačilo jen „*usnadnění bojové činnosti těch, kteří s okupantem zápasili*“. V projednávané věci pak soud pouze vyjmenoval skutečnosti, že E. C. poskytl pomoc válečným zajatcům a umožnil jejich útek, neboť jim dal k dispozici za účelem provedení útěku osobní automobil, pomáhal rodinám zatčených, zaměstnával české zaměstnance a další, aniž by uvedl, proč tyto nesplňují podmínku aktivního boje za osvobození Československé republiky. E. C. byl navíc osobou všeobecně známou a jeho jednání bylo vzorem pro jeho okolí. Současně byl ze stejného důvodu i pod větším dohledem okupační moci a tím nesl i vyšší míru rizika.

Naopak přijetí např. pozvání na hon či poskytnutí zcela zanedbatelného finančního obnosu (vzhledem k rozsahu majetku E. C.) bylo činem neodkladné nutnosti člověka, který následkem svého společenského postavení nesl odpovědnost za životy lidí ve svém okolí, životy také českých občanů, které zaměstnával. Lze tak tento čin považovat naopak jako v souladu s aktivním bojem za osvobození republiky.

Chybné závěry žalovaného ohledně ne/vydání osvědčení typu B původnímu žadateli

20. Stěžovatel dále napadl závěr žalovaného, jímž byla zpochybněna skutečnost vydání osvědčení typu B původnímu žadateli. Za důkazně nejasné situace nelze dle jeho názoru konstatovat, že správní orgány rozhodly v roce 1945 negativně, naopak je nutno respektovat zásadu v pochybnostech ve prospěch, a to tím spíše, že dekret má trestněprávní povahu. Svým závěrem tak žalovaný porušil zásadu materiální pravdy, neboť nebyl spolehlivě zjištěn skutkový stav. Fakt, že správní řízení nebylo ještě po šedesáti letech ukončeno, pak není vinou žadatele a aplikací uvedené zásady je proto třeba dospět k závěru, že československé státní občanství mu zachováno bylo.

Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku

21. Soud se především podle stěžovatele nedostatečně vypořádal se všemi důkazy. Naopak existenci důkazů předložených stěžovatelem zcela přehlíží. Povinností soudu přitom je vyhodnotit jak důkazy v neprospěch stěžovatele, tak i v jeho prospěch a nenechávat posléze uvedené bez povšimnutí. Takovým postupem totiž odpírá stěžovateli rovné postavení účastníka řízení, jakož i právo na spravedlivý proces. Pokud soud v odůvodnění svého rozhodnutí neuvede, jakými úvahami se při hodnocení jednotlivých důkazů řídil, činí takové rozhodnutí navíc nepřezkoumatelným. V této souvislosti odkázal stěžovatel na nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 84/94, týkající se povinnosti soudu svá rozhodnutí náležitě odůvodnit.

22. Žalovaný ani soud však nezohlednily prohlášení Ing. J. N. učiněné před notářem, které popisuje, jak se E. C. snažil nezaměstnávat žádného nacistu a vedl správu s českými zaměstnanci. Dále se zde hovoří o tom, že E. C. umožnil ukrývání zbraní. Ani žalovaný ani soud ve svých rozhodnutích neuvádí, jakým způsobem hodnotily důkazy, zejm. pak proč dle jejich názoru nedosahují intenzity požadované ustanovením § 2 odst. 1 dekretu. Rovněž nebyly zohledněny individuální okolnosti, jako věk E. C. v době druhé světové války a jeho reálné možnosti zapojit se do aktivního boje.

23. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

24. Ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 16. 1. 2006 trvá žalovaný na tom, že v řízení byl i přes značný časový odstup od jeho zahájení v souladu se správním řádem spolehlivě zjištěn skutečný stav věci v rozsahu nezbytném pro vydání rozhodnutí a že zjištěné poznatky obsažené ve spise plně odůvodňují závěr, že E. C. nesplňuje podmínky pro zachování československého státního občanství podle § 2 odst. 1 dekretu. Žalovaný je přesvědčen, že jeho argumentace a postup v předmetné věci, stejně jako argumentace a postup Městského soudu v Praze, nezakládají důvod pro podání kasační stížnosti. Odkázal proto na své vyjádření k žalobě a na hodnocení důkazů provedených ve

správním řízení, jak bylo uvedeno v odůvodněných správních rozhodnutích. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

IV. Skutečnosti zjištěné ze správního spisu

25. Dle sdělení Státního ústředního archivu ze dne 22. 1. 1996 mají E. C. a J. C. ve sčítacím archu sčítání lidu Republiky československé dne 1. 12. 1930 zapsanu národnost německou, státní příslušnost československou. Ve sčítacím archu sčítání lidu na území bývalé, tzv. sudetské župy ze dne 17. 5. 1939 mají E. C. a J. C. zapsanu mateřskou řeč německou, národnost německou, státní příslušnost německou. V seznamu obyvatel bydlících v J. H. v roce 1942 (od 26. 11. 1941 do 12. 1. 1942) mají hrabě E. C. s manželkou zapsanu státní příslušnost německé říše. Z dotazníku k určení říšské státní příslušnosti (*Fragebogen zur Feststellung der deutschen Volkszugehörigkeit*) vyplývá, že pan E. C. vyplnil uvedený formulář dne 6. 2. 1942 a na jeho základě mu byl dne 12. 3. 1942 vydán průkaz o německém říšském občanství.
26. Ve spise je založena odpověď dr. B. (*Unterstaatssekretär*) E. C. ze dne 20. 5. 1939, podle níž je říšský protektor v následujících týdnech zcela časově zaneprázdněn a ve které je E. C. doporučeno v případě nutnosti svou žádost (patrně o přijetí) zopakovat. Dále je zde založena odpověď Úřadu říšského protektora E. C., ve které je děkováno za jeho psaní a pozvání do N. Současně se přikládá žádaná propustka pro nového řidiče E. C. Součástí spisu jsou rovněž pozvánky říšského protektora hraběti a hraběnce C. na čaj konaný v sídle protektora (Č. p.) dne 14. 12. 1939, resp. 14. 3. 1940. Dále je zde založeno poděkování krajského pověřence akce *Winter-Hilfswerk des deutschen Volkes* E. C. ze dne 7. 1. 1942 za poskytnutou finanční částku ve výši 1000 říšských marek.
27. V přípisu pražské služebny Bezpečnostní služby (SD) RF SS ze dne 11. 3. 1942, adresovaném státnímu tajemníkovi u říšského protektora v Čechách a na Moravě K. H. F. a veliteli bezpečnostní policie SD F. se podává, že ze strany německého obyvatelstva v J. H. byla začasť vedena stížnost na chování hraběte E. C. a na poměry na jeho velkostatku v J. H. Ačkoliv se hrabě přihlásil k němectví, lze dle tohoto přípisu vzhledem k jeho jednání a postoji hovořit spíše o oslabení než posílení němectví v J. H. Hrabě pobývá výhradně v českých kruzích a jeho choť užívá toliko českého jazyka. I korespondence se vede jen v českém jazyce. Kromě jednoho Němce v podřízeném postavení zaměstnávají se pouze úředníci a zřízenci, kteří jsou známí jako fanatičtí Češi. Ježto nerozhodným chováním hraběte zde trpí národnostní práce, bylo by podle uvedeného dokumentu žádoucí učinit na hraběte z příslušného místa potřebný nátlak.
28. Z dopisu vedoucího kanceláře státního tajemníka u říšského protektora v Čechách a na Moravě státnímu tajemníkovi ze dne 7. 4. 1942 vyplývá, že prvně jmenovaný pozval hraběte C. k sobě, aby jej seznámil s výhradami ve smyslu výše citovaného dopisu služby SD ze dne 11. 3. 1942. Hrabě C. v otázce zaměstnávání Němců uvedl, že on, jakmile budou k nalezení opět zdatní němečtí pracovníci, je prý veskrze připraven a hodlá takovéto německé síly přijmout i na vedoucí místo. Dále hrabě uvedl, že německou řeč zavedl jako úřední jazyk již na podzim 1939, uskutečnění ovšem trvalo až do podzimu 1940. Na otázku po společenském styku v jeho domě poznamenal, že on prý ve své rodině hovoří pouze německy a že prý smýšlí a cítí německy. Vedoucí oddělení kanceláře připomenul hraběti, že by bylo žádoucí aby svůj německý postoj dával více najevo než dosud, také navenek a doporučil mu udržovat úzký kamarádský styk s vládním komisařem z J. H. a s vedoucím místní skupiny strany.

29. Součástí správního spisu je žádost E. C. za zachování státního občanství ve smyslu ust. § 2 odst. 1 dekretu ze dne 13. 11. 1945 podaná Okresnímu národnímu výboru v Jindřichově Hradci, jakož i jeho žádost o vydání osvědčení ve smyslu ust. § 2 odst. 2 dekretu podaná témuž národnímu výboru. Dále je zde založena kopie listu knihy č. 18 rejstříku žádostí o různé druhy osvědčení o československém státním občanství podle dekretu č. 33/1945 Sb., vedeného Okresním úřadem Jindřichův Hradec, potvrzující pod pořadovým číslem 1013 a 1014 obě uvedená podání, kdy u obou je na levé straně knihy uvedeno „vydáno žadateli 17. 11. 1945“, na pravé straně knihy, tj. ve sloupcích, kde je u jiných záznamů vyznačeno vydání potvrzení či osvědčení, je pak uveden pouze údaj o založení ad acta ze dne 22. 10. 1947. Ve spise je založen nedatovaný zápis prověřovací komise pro projednávání žádostí dle dekretu, vyplývající z porad dne 10., 12. a 17. prosince 1945, ve kterém se uvádí, že žádost E. Č. se bez návrhu postupuje k rozhodnutí Ministerstvu vnitra v Praze, přičemž se ze spisu Okresní vyšetřující komise v Jindřichově Hradci Tv 470/45 zjišťuje, že jmenovaný zaujal sice protinacistický postoj, že však se mu nepodařilo prokázat, že byl antifašistou. Podle upozornění Okresního národního výboru v Jindřichově Hradci ze dne 7. 1. 1946, vydaného za tím účelem aby vyhláška Místního národního výboru v Jindřichově Hradci o žádostech Němců o navrácení československého státního občanství nebyla mylně vykládána, nebylo o těchto žádostech dosud rozhodnuto a československé státní občanství nikomu z uvedených osob nebylo přislíbeno. Okresní národní výbor také nikomu nevydal „Osvědčení“ podle § 1 odst. 4 nebo podle § 2 odst. 2 dekretu prezidenta republiky ze dne 2. 8. 1945.
30. Ve spisu je rovněž založena řada prohlášení různých osob dokládajících smýšlení a chování E. C. v době okupace. R. S., lesní rada v P. (bývalý vrchní C. lesní úředník), v dopisu ze dne 11. 8. 1945 mimo jiné uvedl, že zná velmi dobře protihitlerovské a protinacistické smýšlení hraběte C., že s ním tento nikdy nemluvil německy a že veškerou korespondenci, ať úřední nebo privátní, vedl česky. V prohlášení M. M. ze dne 5. 10. 1945 se uvádí, že panu C., zaměstnavateli jejího muže, velmi záleželo na tom, aby jejich děti šly do školy české. V době okupace pak ihned přispěchal k nim a mnoha jiným českým rodinám, aby je uklidnil a zbavil starosti o celou rodinu a hlavně děti. Když byla paní M. místními nacisty pronásledována, vždy se jí zastal a všude ji chránil. Po celou dobu okupace docházel pravidelně do jejich rodiny, kde mohl otevřeně mluvit tak, jak opravdu cítil. Často u nich poslouchal Londýnské zprávy. Pan E. C. podle tohoto prohlášení nacisty přímo nenáviděl a vždy velmi sympatizoval s národem českým. Podle prohlášení rodiny M. jim začátkem roku 1939 pan E. C. vykládal, že musí ihned na K. NSDAP v Ž. podat vysvětlení, proč urážlivým způsobem odmítl vstoupit do NSDAP. Potvrzují tak, že už tehdy odmítl s touto stranou jakýkoli styk, což mu později způsobilo velké těžkosti. Paní M. T. ve svém prohlášení ze dne 29. 10. 1945 uvedla, že ji pan E. C., její tehdejší zaměstnavatel, v roce 1938, když přišli Němci do pohraničí, navštívil a řekl jí, aby se Němců nebála, zůstala nadále ve svém zaměstnání i ve svém bytě v P., a přislíbil jí, že ji bude před německými úřady chránit. Mohla tak v P. zůstat a nic zlého se jí nestalo. Pan E. C. i celá jeho rodina s ní vždycky mluvili česky, což pro ni bylo v dobách německé vlády velkým povzbuzením a útěchou. Připisem ze dne 30. 5. 1945 potvrdil Msgre. V. G., že dne 18. 11. 1939 sloužil na přání pana E. C. mši svatou za zastřelené české vysokoškolské studenty v zámecké kapli h. Podle potvrzení M. M., K. D. a J. P. bylo těmto známo, že pan E. C. po dobu okupace všemožně vypomohl zdejším francouzským zajatcům. Zajatci dostali od něj prádlo, jídlo a šatstvo a manželka pana C. pro ně pletla pulovry a rukavice. Pan C. jim rovněž umožnil poslech rozhlasu a zpráv z ciziny. On sám i celá jeho rodina mluvili se zajatci zásadně francouzsky, až došlo k upozornění a k výstraze zdejším O. V této věci byla dokonce karlovarským Gestapem vyslechnuta dcera

pana E. C. Dle prohlášení J. P., opatrovníka dětí E. C., ze dne 15. 12. 1994 poskytl E. C. čtyřčlenné skupině zajatců auto Aero a tím jim umožnil útěk ze zajetí. Dle tohoto prohlášení E. C. finančně přispěl na odhalení pomníku J. D. a osobně se se svou rodinou tohoto aktu zúčastnil. I za okupace se úřadovalo česky, a to nejen v Ch., ale i v J. H., kam byli přeloženi dva lesníci české národnosti z okupovaného P. E. C. vděčí pan J. P. za to, že nebyl za přechovávání nasazeného cizince poslán Gestapem do koncentračního tábora. M. F. ve svém prohlášení ze dne 1. 11. 1945 uvedl, že v roce 1942 nastoupil službu v lesním úřadě v Ch., který jako jediný reagoval na jeho žádost o místo lesního praktikanta, již rozeslal na několik lesních úřadů a správ. Když byl svému zaměstnavateli představen, upozorňoval jej tento, že zná jeho smýšlení o politické situaci a předpokládá u něj odpor ke všemu, co jen trochu souvisí s německými okupanty, že si ale velmi přeje, aby své mínění nedával najevo veřejně. Obával se, že by taková zjištění a případná udání nezbytně vedla k tomu, že by byl velkostatek dán pod komisařské vedení německé, což si na žádný pád nepřál. Když měl být pan F. totálně nasazen, snažil se všemožně, aby jej vytrhl z pravomoci k. pracovního úřadu a umožnil mu pokračovat v odborné lesnické praxi u své lesní správy na B. Zaměstnancům české národnosti prokazoval pan E. C. vždy a za všech okolností jasně patrnou náklonnost. I. C. ve svém prohlášení ze dne 19. 7. 1945 potvrdila, že E. C. a jeho choť ji v letech, kdy byl její manžel H. C. vězněn Gestapem v káznici B. v Německu, od července 1942 do září 1944, kdy zemřel, hmotně podporovali, ačkoliv to pro ně bylo trestné. Jméno jejího manžela bylo Gestapem zabaveno a sama žádných vlastních prostředků neměla. Podle potvrzení dr. K. M., od roku 1940 právního zástupce E. C., s ním tento hovořil vždy pouze česky a korespondence mezi nimi, jakož i se správou velkostatků v Ch. i v J. H., byla vedena vždy pouze v jazyce českém. Při jejich rozmlouvách dával pan E. C. vždy najevo krajně protinacistické smýšlení a vyjadřoval se vždy opovržlivě o Hitlerovi a celém nacistickém režimu. Když byli v roce 1944 zatčeni zaměstnanci velkostatku Š., vyplácel jim i nadále plné služební požitky, a to při vědomí, že se dopouští těžkého přestupku nacistických předpisů. Když byl zatčen syn jeho správce v J. H., český student K. N., obrátil se na něj, aby převzal na jeho náklad zastoupení tohoto, pokud bude ve vazbě v P. a aby mu vyhledal obhájce v D., kde měl být postaven před lidový soud.

V. Relevantní právní úprava

Účastenství

Účastenství ve správním řízení

31. Podle ust. § 14 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), je účastníkem řízení ten, o jehož právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech má být v řízení jednáno nebo jehož práva, právem chráněné zájmy nebo povinnosti mohou být rozhodnutím přímo dotčeny; účastníkem řízení je i ten, kdo tvrdí, že může být rozhodnutím ve svých právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech přímo dotčen, a to až do doby, než se prokáže opak.
32. Podle ust. § 14 odst. 2 správního řádu je účastníkem řízení i ten, komu zvláštní právní předpis takové postavení přiznává.

Žalobní legitimace

33. Podle ust. § 65 odst. 1 s. ř. s. kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, („rozhodnutí“), může se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak.
34. Podle ust. § 65 odst. 2 s. ř. s. může podat žalobu proti rozhodnutí správního orgánu i účastník řízení před správním orgánem, který není k žalobě oprávněn podle odstavce 1, tvrdí-li, že postupem správního orgánu byl zkrácen na právech, která jemu příslušejí, takovým způsobem, že to mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí.

Zachování československého státního občanství podle ústavního dekretu prezidenta republiky č. 33/1945 Sb.

35. Podle ust. § 1 odst. 1 dekretu českoslovenští státní občané národnosti německé nebo maďarské, kteří podle předpisů cizí okupační moci nabyli státní příslušnosti německé nebo maďarské, pozbyli dnem nabytí takové státní příslušnosti československého státního občanství.
36. Podle ust. § 2 odst. 1 dekretu se osobám, spadajícím pod ustanovení § 1, které prokáží, že zůstaly věrné Československé republice, nikdy se neprovinily proti národům českému a slovenskému a buď se činně zúčastnily boje za její osvobození, nebo trpěly pod nacistickým nebo fašistickým terorem, zachovává československé státní občanství.
37. Podle odst. 2 citovaného ustanovení lze žádost o zjištění, že československé státní občanství zachovává, podati do šesti měsíců od počátku účinnosti tohoto dekretu u místně příslušného okresního národního výboru (okresní správní komise), anebo bydlí-li žadatel v cizině, u zastupitelského úřadu. Rozhoduje o ní krajský národní výbor na návrh okresního národního výboru. Tyto osoby jest až do vyřízení žádosti považovati za československé státní občany, vydal-li jim okresní národní výbor (okresní správní komise) nebo zastupitelský úřad osvědčení o okolnostech, uvedených v předchozím odstavci.

VI. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

Podmínky řízení

38. Dříve než mohl Nejvyšší správní soud přistoupit k posouzení věci samé, musel se zabývat otázkou žalobní legitimace stěžovatele, jež je nezbytnou podmínkou řízení před správními soudy. Jak již dříve Nejvyšší správní soud judikoval, *zakládá se žalobní legitimace neúspěšného žadatele o udělení státního občanství na § 65 odst. 1 s. ř. s., a nikoliv na odstavci druhém téhož ustanovení* (podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002 - 42, publ. pod č. 906/2006 Sb. NSS). O tento případ se však v dané věci nejedná, neboť zde nebylo rozhodováno o státním občanství stěžovatele, nýbrž jeho děda. Vzhledem k tomu, že státní občanství je právem vázaným výhradně na konkrétní osobu, nepřipadá po jejím úmrtí u právních nástupců žalobní legitimace dle ust. § 65 odst. 1 s. ř. s. v úvahu.
39. Nejvyšší správní soud však zohlednil skutečnost, že se otázkou účastenství potomků E. C. ve správním řízení zabýval Ústavní soud. Jak bylo výše citováno, v nálezu ze dne

25. 9. 1997, sp. zn. IV. ÚS 114/1996 Ústavní soud uzavřel, že si je sice vědom toho, že žádost podaná otcem stěžovatele správnímu orgánu se týká práva ryze osobního, avšak s ohledem na to, že rozhodnutí vydávaná k žádostem podaným podle § 2 dekretu prezidenta republiky č. 33/1945 Sb. zněla na zachování čl. státního občanství (případně na její zamítnutí), výrokem takového rozhodnutí se tedy zjišťoval určitý právní stav již existující a měla tedy, účinky pouze deklaratorní, upravující právní sféru žadatele s účinky *ex tunc*, pak nelze vyloučit legitimaci stěžovatele - jako syna a dědice žadatele o zachování státního občanství - k podání návrhu na pokračování v řízení včas a řádně zahájeném a neskončeném, a to s ohledem na možné dopady takového rozhodnutí na majetková práva žadatele. Při úvaze, jak uvedený názor Ústavního soudu ovlivňuje posouzení otázky žalobní legitimace, dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že jím bylo fakticky založeno účastenství právních nástupců původního žadatele ve správním řízení srovnatelné s účastenstvím podle ust. § 14 odst. 2 správního řádu (oprávnění podle zvláštního zákona). Z uvedeného pak bylo možno dovodit rovněž aktivní legitimaci těchto osob k podání správní žaloby, a to podle ust. § 65 odst. 2 s. ř. s., tedy jako účastníků řízení před správním orgánem, kteří nejsou k žalobě oprávnění podle odstavce 1, tvrdí však, že postupem správního orgánu byli zkráceni na právech, která jim přísluší, takovým způsobem, že to mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí.

40. Městský soud v Praze tedy postupoval správně, pokud o žalobě stěžovatele meritorně rozhodl.

K jednotlivým stížním bodům:

41. Stěžovatel předkládá ve své kasační stížnosti v zásadě tři okruhy námitek. Předně má za to, že ústavní dekret prezidenta republiky č. 33/1945 Sb. není v daném případě aplikovatelný, a to hned z několika důvodů (viz níže). Pokud žalovaný a následně i soud k jeho aplikaci přesto přistoupili, učinili tak nesprávným způsobem, neboť původní žadatel dle názoru stěžovatele podmínky zachování československého státního občanství podle jeho ust. § 2 odst. 1 splnil. Uvedené námitky podřadil Nejvyšší správní soud ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a posuzoval je jako tvrzenou nezákonnost napadeného rozsudku spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem. Druhý okruh námitek se týkal otázky vydání osvědčení typu B původnímu žadateli a v této souvislosti aplikace zásady v pochybnostech ve prospěch. Tato tvrzení hodnotil Nejvyšší správní soud jako důvod kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy jako vadu řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán vycházel, nemá oporu ve spisech, resp. je s nimi v rozporu. Poslední skupina námitek se týkala nedostatečného odůvodnění rozsudku stran hodnocení stěžovatelem předložených důkazů a z toho vyplývajícího porušení práva na spravedlivý proces, resp. zásady rovnosti účastníků řízení, jakož i nezohlednění individuálních okolností případu. Uvedené vady podřadil Nejvyšší správní soud ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a posuzoval je jako tvrzenou nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku spočívající v nedostatku jeho důvodů, případně jako tvrzené vady řízení před soudem, které mohly mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Aplikovatelnost dekretu, jeho účinky a právní povaha

42. Předně je třeba odmítnout stěžovatelovu tezi, podle níž bylo původnímu žadateli občanství zachováno již tím, že podal žádost podle ust. § 2 odst. 1, resp. 2 dekretu, a zamítavým

rozhodnutím žalovaného mu tak bylo občanství fakticky odňato. Jak již správně uzavřel Městský soud v Praze, upravoval institut zachování státního občanství podle § 2 dekretu možnost, jak dosáhnout vynětí z kategorie osob, které občanství podle § 1 odst. 1 či 2 dekretu pozbyly. Takto pozbyl československé státní občanství podle prvně jmenovaného ustanovení i E. C., neboť „*podle předpisů cizí okupační moci nabytí státní příslušnosti německé*“ (viz bod 24. tohoto rozsudku) „*a dnem nabytí takové státní příslušnosti československého státního občanství pozbyl*“. V době podání žádosti podle ust. § 2 odst. 1 dekretu tedy nebyl E. C. československým státním občanem a samotným jejím podáním se na této skutečnosti nic nezměnilo. Teprve kladným rozhodnutím o jeho žádosti by bylo zpětně deklarováno, že se žadateli státní občanství zachovává.

43. Z uvedeného pak vyplývá, že rozhodnutím žalovaného nemohly být žádné právní vztahy na základě dekretu založeny, změněny ani zrušeny, neboť se jedná o rozhodnutí s účinky výlučně deklaratorními. Tento názor byl vysloven již v nálezu Ústavního soudu ze dne 25. 9. 1997, sp. zn. IV. ÚS 114/96, podle kterého *zněla rozhodnutí vydávaná k žádostem podaným podle § 2 dekretu prezidenta republiky č. 33/1945 Sb. na zachování čl. státního občanství, a výrokem takového rozhodnutí se tedy zjišťoval určitý právní stav již existující a měla tedy účinky pouze deklaratorní, upravující právní sféru žadatele s účinky ex tunc.*
44. Nejvyšší správní soud tak souhlasí se stěžovatelem, že dekry prezidenta republiky nemají a nemohou dnes již zakládat, měnit ani rušit právní vztahy a ztotožňuje se s názorem, který v tomto smyslu zaujal Ústavní soud, podle něhož představuje *exilové zákonodárství, jakož i bezprostředně poválečné zákonodárství osvobozeného československého státu, ve své podstatě dnes již uzavřený okruh problémů a otázek úzce souvisejících s válečnými událostmi a hospodářskou obnovou země. Normativní akty z této doby splnily svůj účel ve zmíněné bezprostředně poválečné době, z hlediska současnosti jsou již vesměs bez aktuálního významu a postrádají již nadále konstitutivní charakter* (Pl. ÚS 14/94). V daném případě však, jak bylo řečeno shora, předmětné správní rozhodnutí žádné konstitutivní účinky nevyvolává, pouze se jím autoritativně stvrzuje určitý právní stav, a to, že se E. C. československé státní občanství nezachovává.
45. Pokud jde o tvrzenou neaplikovatelnost dekretu pro jeho rozpor s Listinou základních práv a svobod, resp. Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, ztotožňuje se Nejvyšší správní soud plně se závěry Městského soudu v Praze o nemožnosti hodnotit dekry prizmatem dnešní doby, resp. o specifické povaze dekretů prezidenta republiky jako takových. Dekry vycházely z určité historické situace a reagovaly na krajně pohnutou dobu, jež jejich vydání bezprostředně předcházela. Není proto možné uplatňovat na ně měřítko současnosti a podle těchto měřítek je posuzovat. Výstižně tento problém formuloval již dříve Ústavní soud, když ve svém nálezu sp. zn. Pl. ÚS 14/94 dovedil nemožnost postavit *řád minulosti před soud řádu přítomnosti, jenž je poučen dalšími zkušenostmi, z těchto zkušeností čerpá a na mnohé jevy pohlíží a hodnotí je s časovým odstupem.* V tomtéž rozhodnutí pak dospěl Ústavní soud k závěru, že *na právní vztahy dekry založené je třeba nahlížet nejen jako na důsledky válečných událostí, ale současně i jako na výsledky legálně projevené československé (české) zákonodárné moci, sledující odstranění škod vzniklých důsledkem mimořádných poměrů z doby nesvobody, a proto jim přísluší ochrana vyplývající z předpisů československého (českého) právního řádu.* Z uvedených důvodů nelze přisvědčit ani námitce protiústavnosti dekretu.
46. Právě pro krajně specifickou povahu dekretů prezidenta republiky není možné tyto úspěšně zařadit ani do kteréhokoli právního odvětví tak, jak se postupně historicky

vymezila. Je jistě pravda, že tzv. retribuční zákonodárství (zejména tzv. „Velký“ retribuční dekret č. 16/1945 Sb., o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech spolu s dekretem č. 17/1945 Sb., o Národním soudu, jakož i tzv. „Malý“ retribuční dekret, tj. dekret č. 138/1945 Sb., o trestání některých provinění proti národní cti) sledovalo potrestání individuálních osob, které se v době nesvobody provinily proti Československé republice nebo jejímu lidu. U těchto dekretů pak lze nalézt i formální znaky trestněprávních předpisů. Stále je však nutno mít na paměti jejich dočasnou povahu, resp. od počátku časově omezený účel, a to vypořádat se s následky válečného období. Jakákoli návaznost s předpisy obecně platnými v konsolidovaných poměrech, resp. možnost vztáhnout na ně zásady jinak běžně platné jsou vyloučeny, a proto rovněž v tomto ohledu posoudil Nejvyšší správní soud závěry napadeného rozsudku jako zcela přílehavé. K věci je navíc nutno podotknout, že tyto dekrety na původního žadatele nedopadaly.

47. Ze všech výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že o platnosti a aplikovatelnosti dekretu na řízení zahájená podle jeho ust. § 2 nemůže být sporu. Dále se proto zaměřil na způsob, jakým bylo dekretu užito v daném konkrétním případě.

Podmínky zachování československého státního občanství

48. S ohledem na výše popsané závěry napadeného správního rozhodnutí (bod 6. tohoto rozsudku) nezabýval se Nejvyšší správní soud podrobněji prvními dvěma podmínkami zachování československého státního občanství podle ust. § 2 odst. 1 dekretu původním žadatelem, tj. otázkami, zda zůstal věren Československé republice a zda se nikdy neprovinil proti národům českému a slovenskému. V obou případech vycházel žalovaný z toho, že tyto podmínky E. C. splnil. Rovněž ohledně další podmínky zde uvedené neexistuje pochybnost, v tomto případě ovšem o tom, že původní žadatel pod nacistickým nebo fašistickým terorem netrpěl. Tento závěr žalovaného ostatně stěžovatel ani v žalobě ani v kasační stížnosti nijak nepochybnil. Sporným tedy zůstává pouze splnění poslední zákonné podmínky, a to činné účasti E. C. v boji za osvobození Československé republiky.

Činná účast v boji za osvobození Československé republiky

49. Již výše dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že na projednávaný případ dopadá dekret prezidenta republiky č. 33/1945 Sb. Za této nepochybně nestandardní a anachronické situace, kdy je aplikován právní předpis vydaný před více než šedesáti lety, navíc krajně specifické povahy, si musel Nejvyšší správní soud položit otázku, zda je možno při jeho výkladu použít dobovou judikaturu. Žalovaný, jakož i Městský soud v Praze, totiž vycházeli při výkladu ust. § 2 dekretu zejména z nálezu Nejvyššího správního soudu Boh. A 1583/47, který byl následně správní praxí užíván jako obecné výkladové pravidlo a postupně Nejvyšším správním soudem doplněn o další specifikace, resp. kriteria, jejichž posouzení bylo pro rozhodnutí v té které věci potřeba.
50. Podle tohoto rozhodnutí je nutno činnou účastí na boji za osvobození republiky rozumět *aktivní počiny, které, zapadající do zápasu československého lidu za jeho osvobození, sledovaly záměr oslabiti nebo poškoditi vojenskou moc Německé říše (jejích spojenců), pokud se týče zvýšiti vojenskou moc nebo usnadniti bojovou činnost těch, kteří s okupantem zápolili, k tomu cíli, aby v konečném účinku vzešlo osvobození*

Československé republiky z německého jařma. Dle navazující judikatury pak nebylo možné za účast v boji za osvobození Československé republiky uznat každý ojedinělý počin významu podružného, bez ohledu na to, byl-li vůbec a do jaké míry způsobilý přivodit poškození vojenské moci okupantů (Boh. A 1738/47) nebo počin, nejde-li při tom o akci zvláště významného účinku nebo spojenou s těžkou obětí na zdraví, vykonaný v době, kdy boj za osvobození Československé republiky byl v podstatě rozhodnut a běželo již jen o likvidaci zbytků poražených německých armád (Boh. A 1889/48). Dalším kritériem byl rovněž stupeň osobního nebezpečí zasahující osoby (např. Boh. A 1866/48).

51. Vzhledem ke značnému časovému odstupu od rozhodných událostí a opakovaně naříkané extrémní náročnosti jejich dnešního posuzování považuje Nejvyšší správní soud za vhodné zmínit vícero případů rozhodovaných dřívějším Nejvyšším správním soudem v konkrétních věcech tak, aby bylo lze získat lepší a přesnější představu o tom, jakým způsobem byla předmětná podmínka zachování státního občanství interpretována a v konečném důsledku aplikována.
52. Tak např. podle nálezu ze dne 1. 9. 1947, č. 827/46-5, Boh. A 1680/47 mohou *skutečnosti, kterých se stěžovatel dovolával, že totiž v soukromých rozhovorech se svými známými odsuzoval teroristické metody nacistů a že věda o (protinacistické) činnosti svého syna, tuto činnost schvaloval, zajisté svědčiti o nikoli přátelském postoji zůstavitelově k Německé říši nebo k jejímu režimu, nelze je však hodnotiti samy o sobě jako činnost zaměřenou k tomu cíli, aby oslabilu vojenskou moc Německé říše a nadto způsobilou přivoditi v tomto směru jakýkoli vážnější účinek.* Podle nálezu ze dne 19. 2. 1948, č. 1562/47-3, Boh. A 1869/48 *může poslouchání a rozšiřování zpráv zahraničního rozhlasu, jež – jak je notorické – patřilo k nejobvyklejším jevům života za okupace a tudíž i poskytnutí vlastního bytu k umožnění schůzek za účelem poslouchání rozhlasu, svědčiti o nepřátelském postoji stěžovatelčině k Německé říši nebo k jejímu režimu, nelze je však hodnotiti, stejně jako protifašistické a protinacistické smýšlení samo o sobě, jako činnost zaměřenou k tomu cíli, aby oslabilo vojenskou moc Německé říše a nadto způsobilou přivoditi v tomto směru jakýkoliv vážnější účinek. Stejně tak tomu je i se zprostředkováním a posiláním balíčků a podpor pronásledovaným osobám do koncentračních táborů, což může nadto ještě svědčiti sice o humánním postoji stěžovatelčině, avšak přes to nezapadá do rámce takové činnosti, kterou by bylo možno označiti jako účast na boji za osvobození.* (Shodně též nález z téhož dne č. 1815/47-3, Boh. A 1871/48.) V nálezu ze dne 6. 3. 1948, č. 460/47-3, Boh. A 1882/48 se Nejvyšší správní soud vyslovil tak, *že podpora vězňených, záchrana před pronásledováním gestapáky a ukryvání českých lidí před totálním nasazením mohou snad svědčiti o nikoli přátelském postoji stěžovatelově k Německé říši nebo k jejímu režimu a o jeho kladném poměru k lidskému utrpení, nelze je však hodnotiti samy o sobě jako činnost zaměřenou k tomu cíli, aby oslabilu vojenskou moc Německé říše a nad to způsobilou přivoditi v tomto směru jakýkoli vážnější účinek.* V nálezu ze dne 10. 3. 1948, č. 1121/47-2, Boh. A 1885/48 se uvádí následující: *Neshledal-li... žalovaný úřad v okolnostech, v žádosti stěžovatelově uvedených, tj. v jeho spolupráci s německým podzemním hnutím, nemajícím za přímý cíl osvobození Československé republiky, nýbrž jen oslabení, pokud se týče zdolání německého fašismu, ani v podpoře francouzských zajatců, celkem ne zvláště významné, činnou účast v boji ve smyslu citovaného ustanovení dekretu, nelze říci, že jeho úsudek je nezákonný nebo nelogický.* Podle nálezu ze dne 18. 5. 1948, č. 530/47-4, Boh. A 1950/48 je *záchrana českých spoluobčanů (tj. skutečnost, že stěžovatel v době okupace přiměl německého starostu obce P., aby spálil písemný příkaz gestapa ohledně soupisu a evakuace českých místních občanů, čímž se stalo, že nejméně deset místních rodin českých zůstalo v místě a nebylo evakuováno) možno chápati jako projev bližšího poměru k lidskému utrpení,*

nelze jej však hodnotiti jako účast na boji za osvobození Československé republiky, ježto z tohoto činu nelze dovoditi záměr oslabiti vojenskou moc Německé říše. Podle nálezu ze dne 18. 5. 1948, č. 2109/47-2, Boh. A 1951/48 nelze skutečnost, že stěžovatel ponechával v lesích mu svěřených zajatce a partyzány, pokládati za a k t i v n í počin ve smyslu definice podle nálezu Boh. A 1583/47.

53. Naopak z činů, jež dle dřívějšího Nejvyššího správního soudu bylo lze považovat za naplňující podmínku činné účasti v boji za osvobození republiky, možno citovat následující: Podle nálezu ze dne 12. 2. 1948, č. 1286/47-5, Boh. A 1861/48 by *skutečnost, které se stěžovatel dovolával, že totiž u sebe ukrýval svého švagra, který podle potvrzení místního národního výboru v B., stěžovatelem předloženého, byl ve jmenované obci ilegálně činný tím, že tam organizoval odboj proti Němcům, mohla vykazovati podle okolností znaky, jež by jí mohly propůjčiti povahu činné účasti v boji za osvobození Československé republiky.* Podle nálezu ze dne 19. 2. 1948, č. 903/47-2, Boh. A 1866/48 *může skutečnost, že osoba... podporovala v době nsvobody českou podzemní vojenskou skupinu v podniku, vyráběla úmyslně pod výrobní kvotu, trpěla ve svém revíru ruské zajatce a partyzány, ukrývala zbraně osobě, uprchnuvší za hranice a vstoupivší do čsl. vojska, za okolností zakládat i činnou účast v boji za osvobození Československé republiky.* Podle nálezu ze dne 6. 3. 1948, č. 460/47-3, Boh. A 1882/48 by činy stěžovatele, tj. že *dočadal vědomě ruským partyzánům různé věci jako rukavice, přikrývky, peníze a opatroval pro ně informace o hrozícím nebezpečí, mohly vykazovati podle okolností znaky, jež by jim mohly propůjčiti povahu činné účasti v boji za osvobození Československé republiky.* Podle nálezu ze dne 26. 4. 1948, č. 1948, Boh. A 1936/48 *zaopatření čtyř pistolí a tří set nábojů pro podzemní hnutí pražské skupiny „Žižka“ a obstarávání cenných zpráv strany NSDAP pro uvedené hnutí mohlo by za okolností míti povahu činné účasti v boji, jak ji požaduje... dekret.* Podle nálezu ze dne 18. 5. 1948, č. 530/47-4, Boh. A 1950/48 *může rozkladná činnost mezi členy německé vojenské posádky a znemožnění stržení železničního mostu a říčního jezu ustupujícími vojenskými silami okupantů za okolností býti kvalifikováno za činnou účast v boji za osvobození Československé republiky.* Podle nálezu ze dne 21. 5. 1948, č. 1778/47-4, Boh. A 1953/48 *může za okolností býti splněn předpoklad činné účasti v boji za osvobození Československé republiky tím, že žadatel jako bývalý příslušník německé branné moci zběhl a připojil se k slovinským partyzánům v Jugoslávii, bojujícím proti německým okupantům.* Ve všech výše uvedených případech pak Nejvyšší správní soud vždy poukázal na nutnost *uvážiti, resp. vyšetřiti okolnosti, za nichž k uvedeným počinům došlo nebo které je provázely, zejména dobu, kdy se tak stalo, a zhodnotit pak věc... přihlídaje případně i ke skutečnostem, jež mohou osvětliti celkové stěžovatelovo zaměření.*
54. Ze všech citovaných nálezů lze jasně vysledovat linii, kterou se ubírala rozhodovací praxe v době bezprostředně navazující na dotčené, pro nás dnes již historické události. Pro to, aby bylo možno určité jednání hodnotit jako „*činnou účast v boji za osvobození Československé republiky*“ ve smyslu ust. § 2 odst. 1 dekretu, vyžadovala judikatura tři základní podmínky: 1) záměr oslabit (poškodit) vojenskou moc Německé říše; 2) způsobilost takového jednání přivodit v tomto směru vážnější účinek a 3) aktivnost tohoto jednání.
55. Na základě takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud opakovaně judikoval, že nepřátelský postoj k Německé říši nebo k jejímu režimu či protifašistické a protinacistické smýšlení samo o sobě k naplnění tohoto pojmu nestačí. Stejně tak byly jako nedostačující hodnoceny veškeré různorodé projevy solidarity a pomoci osobám okupační mocí pronásledovaným, aniž by tím ovšem Nejvyšší správní soud jakkoli

snížoval nesporně vysokou hodnotu těchto činů z hlediska jejich humánnosti či vážnost rizik, jež mohly pro takto jednající osoby skýtat. V obou případech totiž postrádal onen *záměr* oslabit vojenskou moc Německé říše. Jednání, které potenciálně naplňovalo předmětný zákonný pojem, tj. *aktivní* činy vykonané *se záměrem* oslabit nebo poškodit vojenskou moc Německé říše pak musely být *alespoň způsobilé* přivodit v tomto směru vážnější účinek. Zpravidla se jednalo o organizaci či podporu odbojového hnutí nebo jeho jednotlivých členů, aktivní účast na partyzánském hnutí nebo jeho podporu, příp. získávání a předávání informací pro tyto skupiny jakýmkoliv způsobem cenné. I v těchto případech ovšem Nejvyšší správní soud navíc vyžadoval vyšetření okolností, za nichž k takovému jednání došlo nebo které jej provázely tak, aby bylo možno usoudit na „*celkové stěžovatelovo zaměření*“.

56. Položenou otázku zodpověděl Nejvyšší správní soud kladně. Na straně jedné nelze popřít, že kriteria vytyčená judikaturou dřívějšího Nejvyššího správního soudu jsou z dnešního pohledu velmi striktní a jsou odrazem vzrušené poválečné atmosféry, na straně druhé však tato judikatura byla díky své bezprostřední návaznosti na události, jež byly dekretům základem, a tudíž i dostatečné „zkušenostní výbavě“ schopna interpretovat je adekvátně, tj. způsobem odpovídajícím záměrům zákonodárce. Dle názoru Nejvyššího správního soudu je třeba při posuzování zákonnosti správního rozhodnutí vydaného v současné době vzít v úvahu účel právní normy, jejímž cílem bylo upravit právní vztahy v bezprostředně poválečné době, respektovat přitom princip rovnosti ve vztahu k účastníkům, jejichž řízení o zachování občanství bylo v té době řádně ukončeno a zohlednit i skutečnost, že vydané správní rozhodnutí pouze autoritativně stvrzuje právní stav vzniklý přímo „ze zákona“. To vše vede Nejvyšší správní soud k závěru, že i věc stěžovatele je třeba posoudit v zásadě podle měřítek tehdejší doby a že nelze jen kvůli velkému časovému odstupu konstituovat speciálně pro jeho případ k posouzení podmínky aktivní účasti v boji za osvobození republiky kriteria jiná než výše uvedená. Tomuto požadavku dostály jak napadené rozhodnutí ministra vnitra o rozkladu, tak i rozsudek Městského soudu v Praze, a to v maximální možné míře. Nejvyšší správní soud proto rovněž přisvědčuje argumentaci soudu, že na podkladě shromážděných materiálů a skutečností z nich prokázaných, jakož i výše citované a vyložené dobové judikatury, nelze než dospět k závěru, že žádný z dokladovaných činů původního žadatele nesvědčí o tom, že se aktivně zúčastnil boje za osvobození Československé republiky ve smyslu ust. § 2 odst. 1 dekretu.
57. Je zřejmé, že E. C. prokázal svými činy v době okupace vysoké lidské kvality („*blízký poměr k lidskému utrpení*“) a mnoha českým občanům, jakož i cizozemským zajatcům, hmotně i v nemateriální rovině citelně pomohl. Pochyb není ani o jeho protinacistickém smýšlení, jak ostatně konstatovala již prověřovací komise v roce 1945. I při plném zhodnocení těchto ve prospěch původního žadatele hovořících skutečností je však nutno konstatovat, že z žádné z nich – ve světle výše citované rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu – nelze dovést *aktivní účast* E. C. *na zápasu* („*boji*“) s okupační mocí *se záměrem* tuto pokořit. Tento závěr pak jen potvrzují důkazy svědčící o společenských kontaktech původního žadatele se špičkami okupační správy, říšského protektora nevyjímaje, resp. finančních darech poskytnutých jím straně NSDAP. Byť Nejvyšší správní soud nepochybuje, že mohlo jít (a patrně šlo) do značné míry o jednání vynucená společenským postavením E. C., nelze je na druhou stranu ani zcela bagatelizovat, jak se o to snaží stěžovatel, neboť o „*celkovém zaměření*“ původního žadatele svým způsobem rovněž vypovídají a pro posouzení dekretem stanovených kritérií zachování československého státního občanství tedy nejsou bez významu. K tomu pak Nejvyšší správní soud jen pro úplnost dodává, že stěžovatelem uváděný judikát Boh. A 1765/47 v

Bohuslavově sbírce pod uvedeným číslem nenalezl, citovaný obsah však na výše uvedených závěrech nic nemění, ba je s těmito zcela v souladu.

58. V celkovém souhrnu je tedy třeba uzavřít, že nepochybně chvályhodnou činnost E. C. ve prospěch individuálních osob či rodin působících v různém postavení na jeho panstvích v době nesvobody nelze samu o sobě hodnotit jako aktivní účast na boji za osvobození Československé republiky, navíc je její hodnota z hlediska přísných kritérií dekretu a následné judikatury do jisté míry oslabována snahou E. C. a o zachování přijatelných vztahů s okupační mocí. Motivaci této snahy, resp. míru její případné ospravedlnitelnosti však již obecným soudům nad rámec výše uvedený nepřísluší hodnotit.
59. Nejvyšší správní soud tak dospěl k závěru, že důvod kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. není v daném případě naplněn.

Existence osvědčení typu B, zásada v pochybnostech ve prospěch

60. Nejvyššímu správnímu soudu je znám názor Ústavního soudu, který zaujal ve věci sp. zn. I. ÚS 98/04. Podle něho *nelze při úvahách o možnosti a vůbec přípustnosti tzv. "nápravy" rozhodnutí orgánů veřejné moci, aplikujících v letech 1945 až 1948 dekret č. 33/1945 Sb., byla-li navíc tato rozhodnutí předběžné povahy pro žadatele příznivá, abstrahovat od skutečnosti, že se jednalo o rozhodnutí orgánů, které byly dobře obeznámeny s tehdejší realitou a neměly od tehdejších, bezesporu tragických událostí, nepřiměřený časový odstup. Byly tedy způsobilé, více či méně, bezprostředního hodnocení skutečností relevantních podle příslušných ustanovení dekretu č. 33/1945 Sb. Při dnešním hodnocení těchto skutečností, za situace dnes již velmi obtížného dohledávání skutkových podkladů pro rozhodnutí orgánu veřejné moci, po uplynutí téměř šesti dekad od konce druhé světové války, je proto podle tohoto názoru nezbytné postupovat s největší obezřetností. V daném případě však bylo předmětné osvědčení žadateli prokazatelně vydáno. Tak tomu ovšem v případě E. C. není. Dle názoru Nejvyššího správního soudu je pak argumentace žalovaného v napadeném správním rozhodnutí popírající skutečnost, že by bylo E. C. vydáno osvědčení typu B, nanejvýš přesvědčivá.*
61. Osvědčení podle ust. § 2 odst. 1 dekretu stěžovatel ani jeho právní předchůdce k žádosti nedoložil a nebylo ani nalezeno v archivních materiálech. V rejstříku žádostí o vydání různých druhů osvědčení o československém státním občanství, vedeném Okresním úřadem v Jindřichově Hradci, je žádost E. C. zapsána s poznámkou „vydáno žadateli dne 17. 11. 1945“. Evidentně se však nejedná o záznam dokládající vydání předmětného osvědčení. Uvedenému nasvědčuje zejména místo, kam byla poznámka napsána (odlišné od místa, kam bylo zapisováno vyřízení všech ostatních žádostí). V Upozornění Okresního národního výboru v Jindřichově Hradci ze dne 7. 1. 1946 je pak výslovně uvedeno, že tento národní výbor nevydal žádnému ze žadatelů osvědčení podle § 2 odst. 2 ústavního dekretu č. 33. V nedatovaném zápisu ze schůze prověřovací komise pro projednávání žádostí podle ústavního dekretu č. 33, vyplývající z porad ve dnech 10., 12. a 17. 12. 1945 (!) se pak uvádí, že žádost E. C. se postupuje bez návrhu k rozhodnutí Ministerstvu vnitra v Praze, jakož i že bylo zjištěno, že jmenovaný zaujal sice protinacistický postoj, nepodařilo se mu však prokázat, že byl antifašistou. Žádost byla nakonec podána dne 14., resp. 15. 11. 1945, a je proto prakticky nereálné, aby do 17. 11. 1945 (poznámka „vydáno žadateli“) proběhlo šetření prověřovací komise, která měla o každé žádosti podle výsledku šetření rozhodnout. Závěr žalovaného o vysoké

nepravděpodobnosti vydání předmětného osvědčení původnímu žadateli je proto zcela opodstatněný a lze uzavřít, že jeho existence není prokázána.

62. Dovolávání se zásady v pochybnostech ve prospěch pak není případné. Uvedená zásada se v trestním právu vztahuje na situace, kdy existují pochybnosti o tom, zda se stal, či nestal (byl, či nebyl spáchán) určitý skutek, případně zda jej spáchal obžalovaný, nikoli na případy, kdy je sporná existence důkazního prostředku. Jeho absenci nelze než vzít na vědomí. Ani důvod kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. tudíž není naplněn.

Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku; nezohlednění individuálních okolností případu

63. Jak vyplývá z toho, co bylo uvedeno výše pod body 48. až 59., shledal Nejvyšší správní soud odůvodnění napadeného rozsudku zcela dostatečným. Městský soud v Praze se podrobně zabýval všemi předloženými důkazy, a to jak ve prospěch stěžovatele, tak v jeho neprospěch, tyto zhodnotil samostatně i v jejich souhrnu, a dospěl k závěru, že činnou účast původního žadatele v boji za osvobození republiky z nich dovodit nelze. Stěžovatelem uváděný důkazní prostředek, notářsky ověřené prohlášení Ing. J. N., které mělo osvědčit, že E. C. umožnil ukrývání zbraní, se ve správním spisu nenachází. Městský soud v Praze se s ním tedy nemohl vypořádat. Z odůvodnění napadeného rozsudku je pak zcela zřetelné, jakými úvahami byl soud při hodnocení důkazů veden, a je proto na místě uzavřít, že napadený rozsudek není nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.
64. Za důvodnou nelze nakonec považovat ani námitku nezohlednění individuálních okolností případu, tj. zejména věku původního žadatele v době rozhodných událostí. E. C. bylo v roce 1938 čtyřicet šest let, na konci války tedy padesát tři let. Za těchto okolností nelze dle názoru Nejvyššího správního soudu oprávněně tvrdit, že původnímu žadateli bránil v aktivní účasti na boji za osvobození jeho pokročilý věk. Rozsudek Městského soudu v Praze tedy není nepřezkoumatelný ani z tohoto důvodu.

VII. Závěr

65. Nejvyšší správní soud poté dospěl k závěru, že není naplněn žádný z tvrzených stížních důvodů podle ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., a kasační stížnost proti rozsudku Městského soudu v Praze proto podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

VIII. Náklady řízení

66. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3

s. ř. s.).

V Brně dne 25. dubna 2007

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu

